

Paççahaaşin ts'ettiyn kitab

Davud q'əsvalee

¹ Paççah Davud q'əs qıxha eyxhe. Mang'ulqa nimeen karbı aççveyid mana g'üməarak'va ıxha deş. ² Mang'une nukaraaşe mang'uk'le eyhen:

– Vas, yişde xəring'us paççahıs sa mek'vna içiy t'abal hee'es, mana vaqa ileekecen. Vaka g'aliyxhecen, ğu g'üməark've'ecen.

³ Manbışe paççahıs İzrailvolle micagna içiy t'abal hee'e, yicır iveekena. Mana Şunem eyhene xiveençena Avişag yeexhe. Manbışe mana içiy paççahısqa ayreele. ⁴ Avişag geer micagna içiy yixha. Mana paççahıqa qihna iykar, mang'uqa ileeka yixha. Manbı sa tyulee g'alyapk'eeyib, manbışde əree vuççud ıxha deş.

Adoniyays paççah ixhes ikkiykan

⁵ Davudus Haggitike ıxhayne dixee Adoniyee «Zı paççah ixhesva» vucecar vuc axtı qa'a ıxha. Mang'vee cusqa dəv'əyn daşk'abı, balkanı aleepxıynbı, cune ögil g'adaxhvanasda xhots'al (50) insan sa'a. ⁶ Mang'une dekkee Davudee, mısacad mang'uk'le «Nya'a ğu məxüd ha'ava?» uvhu, mana cigee gyuarı'ına deşdiy. Adoniya micagna kar ıxha. Avşalomule qiyğa nekke xərna dix mananiy vor.

⁷ Adoniya Tseruya eyhene xhunaşşeyne duxayka Yoavıkayiy kaahin Evyatarıka saraççe. Manbışe mang'un sura aqqaqqa. ⁸ Kaahin

Tsadokee, Yehoyadayne dixee Benayayee, Natan peyğambaree, Şimeyee, Reiyee, Davudne igidyaaşe Adoniyayn sura aqqaqqa deş.

⁹ Adoniyee En-Rogelyne k'anene Zoxeletne ganzıl çavra-vəq'ə, kokun q'ıkar q'urbanna allya'a. Gırgın cun çocar, paççahın dixbı, paççahıs k'anen gırgın Yahuder mang'vee qoot'alanbı. ¹⁰ Natan peyğambar, Benaya, igider, çoc Sileyman mang'vee qoot'al deş.

Davudee paççahıyvala Sileymanısqa qoole

¹¹ Manke Natan peyğambaree Sileymanne yedik'le Bat-Şevayk'le eyhen:

- Nya'a vak'le g'ayxhı dışde, Haggıtne dixee Adoniyee, yişde xəring'uk'le, Davuduk'le dyats'a-dyats'a, cuke paççah hı'ıva? ¹² Həşde k'ırı alixhxhe, yiğiniy yiğne duxayn Sileymanın can nəxüdiy g'attixhan ha'as ıkkavva, zı vas mı'sləhət g'avces. ¹³ Paççah Davudusqa hiyek'ne, mang'uk'le eyhe: «Yızda xərna! Vale qiyğa yızda dix Sileyman paççah ixhesva, yiğne taxtil mana gyu'arasva, ğu zas, yiğne nukarıs, k'in dışdiy g'assır? Nya'a manke Adoniyee paççahıyvala haa'a?» ¹⁴ Ğu maa'ar paççahıka yuşan hee'emee, zı vaqar qihna maqa ikkeç'u, ğu eyhençis «Ho'ova» eyhes.

¹⁵ Bat-Şeva paççahısqa mana eyxhene gozeeqa ikkeç'e. Paççah q'əs qıxha eyxhe, mang'uqa Şunemğançena Avişag ileeka yixha. ¹⁶ Bat-Şeva paççahne ögil ç'iyelqamee k'eezarna. Paççahee məng'i'ke «Hucoone ıkkavva?» qiyghan.

¹⁷ Bat-Şevee mang'uk'le eyhen:

- Yizda xərna! Vale qiyğa yizda dix Sileyman paççah ixhes, mana yiğne taxtıl gyu'arasva uvhu, ğu zas, yiğne nukarıs, yiğne Allahılın Rəbbilen k'inniy g'assır. ¹⁸ Yizda xərna, həşdemee Adoniya paççah ıxha, vasıb mançikena deşda. ¹⁹ Mang'vee geed çavra-vəq'ə, kokun q'ıkar q'urbanna all'i. Paççahın gırgın dixbı, kaahin Evyatar, g'oşunna xərna Yoav mang'vee maqa sav'u. Yiğna nukar Sileymanmee mang'vee maqa qort'ul deş. ²⁰ Yizda xərna paççah, İzrailynacab ul val vob, vale qiyğa yiğne taxtıl vuşuyiy gyu'arasva ğu manbışik'le ats'axhxhya'as ıkkın. ²¹ Deşxheene, yizda xərna paççah, şene dyunyeeqa ark'inmee, zınayiy yizda dix Sileyman manbışe duşmanne k'ats'ee avqas.

²² Bat-Şeva paççahıka yuşan hee'eme, ooğançe Natan peyğambar qarayle. ²³ Paççahık'le «Natan peyğambar arıva» eyhe.

Mana paççahne k'anyaqa ikkeç'u, ç'iyelqamee k'yoyzarna. ²⁴ Natanee eyhen:

- Yizda xərna paççah! Vale qiyğa Adoniya paççah ixhes, mana yiğne taxtıl gyu'arasva, ğu uvhuyn karı'iyne? ²⁵ G'iyna Adoniyee hark'ın geed çavra-vəq'ə, kokun q'ıkar q'urbanna all'i. Mang'vee maqa paççahın gırgın dixbı, g'oşunun ç'ak'ınbı, kaahin Evyatar qort'ul. Həşde manbışe, «Paççah Adoniya geer qa'anava!» uvhu otxhan ulyoğa vod. ²⁶ Mang'vee saccu zı, kaahin Tsadok, Yehoyadayna dix Benaya, yiğna nukar Sileyman qudyopt'ul. ²⁷ Man kar ğu uvhune manbışe hı'ı? Nya'a manke ğu yiğne

nukaraaşik'le vale qiyğa paççahne taxtil vuşuyiy gyu'arasva ittevhu?

²⁸ Paççah Davudee alidghınıy quvu eyhen:

– Bat-Şeva yizde k'anyaqa qeet'le.

Bat-Şeva paççahısqa arı, mang'une ögil ileezar. ²⁹ Paççahee k'in g'assır eyhen:

– Zı gırgıne dağamiyvalybışıke g'attixhan hı'iyne Vorne Rəbbilqa k'in ixhen, ³⁰ zale qiyğa yığna dix Sıleyman paççah ixhes, mana yizde taxtil gyu'aras. Yiğnemee İzrailyne Allahılqa Rəbbilqa k'in g'assır uvhuyn kar zı g'iyna ha'asın.

³¹ Bat-Şeva paççahne ögil ç'iyelqamee k'yorzul, eyhen:

– Yızda xərna paççah geer qa'ana!

³² Paççah Davudee eyhen:

– Kaahin Tsadok, Natan peyğambar, Yehodayna dix Benaya yizde k'anyaqa qoot'le.

Manbışın gırgınbı paççahne k'anyaqa abaylenbı. ³³ Paççahee manbışik'le eyhen:

– Yızın nukarar şosqa qoot'le, qiyğar yızda dix Sıleyman yizde g'atırılqa ali'ı, Gixonne xhyan ilqəəne cigaysqa ikkee. ³⁴ Maa'ad kaahin Tsadokeeyiy Natan peyğambaree İzrailyna paççah ixhesva mang'ulqa q'ış qadğvecen. Qiyğad şeypur əlivxü, «Paççah Sıleyman geer qa'anava!» ts'irbı he'ecen. ³⁵ Qiyğa mana yı'q'əlqa qale, hasre yizde taxtil gyu'recen. Mana yizde cigeena paççah ixhes. Zı mana İzrailynayiy Yahodayna xərna giyxhe.

³⁶ Yehodayayne dixee Benayee inəxdın alidghınıy qele:

– Aamin! Hasre yizde paççahne Allaheeyid Rəbbeeyid məxüd eyhecen. ³⁷ Rəbbeeyid yizde xəring'un paççahın sura aqqıyn xhinnee, hasre Sileymanınid sura aqqecen. Hasre mang'una taxt yizde xəring'une paççah Davudne taxtile axtıba hee'ecen.

³⁸ Kaahin Tsadokee, Natan peyğambaree, Yehoyadayne duxee Benayee, Keretbişe, Peletbişe Sileyman, paççah Davudne g'atırılqa ali'i, Gixonqa arayle. ³⁹ Kaahin Tsadokee Allahne çadıreençe q'ışıka gyavts'una gaç alyapt'ı, Sileymanılqa paççah ixhesva q'ış qadğu. Şeypur ilyviyxə gibğilmee, gırgıne cəmə'ətın «Paççah Sileyman geer qa'anava!» ts'irbı ha'a.

⁴⁰ Cəmə'ət oza qıxha, mang'uqad qihna ayk'an. Manbişe zurna i'lyviyxə, məxüd şadvalın ts'irbı ha'a, mançike ç'iyebı i'ğiykar.

Sileymanna Adoniyalqa rəhi'm qavayle

⁴¹ Adoniyak'leyiy mang'ukane mihmanaaşik'le kar otıxhun ç'əveepxamee, man ses g'iyxhe. Yoavık'le şeypurun ses g'ayxhımee, eyhen:

– Şahareençe qöön ses nəxdınniyxan?

⁴² Mana cuvab uvhu g'attırxhın deşdiy, sayır ooğançe kaahin Evyatarna dix, Yonatan arayle.

Adoniyee mang'uk'le eyhen:

– İnyaqana qoralan. Ğu yugna insanır, yugunud xabarbı adı ixhes.

⁴³ Yonatanee Adoniyays inəxdın alidghınıy qele:

– De'eş, məxüd deş vodun. Yişde xəring'vee, paççah Davudee Sileymanıke paççah hı'ı.

⁴⁴ Paççahee kaahin Tsadok, Natan peyğambar,

Yehoyadayna dix Benaya, Keretbı, Peletbı Sıleymanika sacıgee g'axuvu. Mana manbışe paççahne g'atırılqa alı'ı. ⁴⁵ Kaahin Tsadokee, Natan peyğambaree Sıleyman paççah ixhecenva Gixonee mang'ulqa q'ış qadğı. Manbı mançe şadba apk'ın, şahareedın milletcad i'ğiykır. Şok'le g'iyxhen ses mançe vod. ⁴⁶ Mançile qiyğa Sıleyman paççahne taxtil gyu'ur. ⁴⁷ Yişda xərna paççah Davud tabrik ha'as abıyne mang'une insanaaşe uvhiyn: «Yiğne Allahee Sıleymanın do yiğne doyuile sık'ıldad axtı qe'ecen, mang'una taxt yiğne taxtileb axtıba avqecen!» Paççah vuc g'alırxhuyne cigeençe k'yorzul, ⁴⁸ inəxüd eyhe: «İzrailıyne Allahıs Rəbbis şukur! G'iyna Mang'vee, yizde uleppışik'le g'ece-g'ece, yizde taxtil gyu'arasda insan huvu!»

⁴⁹ Man g'ayxhımee, Adoniyayn gırgın mih-manar qərq'i'n, oza qeepxha cone yəqqı'n avayk'an. ⁵⁰ Adoniyamee, Sıleymanile qərq'i'n, ark'ın q'urbanbı allya'ane cigeene gaçbışike aqqaqqa*. ⁵¹ Mang'vee hı'iyın Sıleymanıs yuşan ha'a:

– Adoniya Sıleyman paççahıle qəyq'ənvı mana q'urbanbı allya'ane cigeene gaçbışik ilyt'iyq'an. Mang'vee eyhen: «Hasre paççah Sıleymanee zas g'iyna k'ın g'assrecen, vucee zı g'ılncıqqa hıdeles».

⁵² Sıleymanee eyhen:

* **1:50** 1:50 Q'urbanbı allya'ane cigeene gaçbışike aqqaqqa: Mane q'urbanbı allya'ane cigayne yoq'ne surak tuncuna yoq'uble gaç vuxha. Q'urbanbı allya'ane cigeene gaçbışike aqqıne insanık qeep'tas vukkan vuxha deş.

- Mana karaəəna insanxhee, mang'une vuk'lele sa çər g'a'avxhas deş. De'eş, mang'vee pisin kar he'eene, gik'asda.

⁵³ Paççah Sıleymanee insanar g'uxoole, manbişer Adoniya q'urbanbı allya'ane cigaysse qaraylena. Manar paççah Sıleymanısqa ıkkeç'u, mang'us k'yoyzarna. Paççah Sıleymanee mang'uk'le «Xaaqa hoorava» eyhe.

2

Davudna Sıleymanıs nekke qiyğıyna nasiyhət

¹ Davud qik'asın yiğbı k'ane qeetxhamee, mang'vee dixes Sıleymanıs nasiyhət haa'a:

² - Zınar, gırgınbı xhinne, sık'ınne gahile qik'asda. Ğunar it'umra, yik'eka ixhe. ³ Yiğne Allahee Rəbbeeyhen hı'ı, Mang'une yəqqı'n hoora. Mısayne Q'aanunee otk'unin xhinne Allahne q'aanunbişil, əmırbışil, g'aydabişil ğu k'ırı alixhxheene, vasse gırgıncad ha'as əxəsin.

⁴ Manke Rəbbeey in zas cuvab huvuyın kar ha'asın: «Vake g'abıynbı Yizde yəqqı'n apk'ınee, Zas yik'eençe, caneençe g'ullux hav'ee, vake g'abıynbişda İzrailıyne taxtıle Zı ak'an ha'as deş».

⁵ Vak'lecad Tseruyayne duxee Yoavee zak hı'ıyn ats'an. Mang'vee İzrailıyne g'oşunna q'öyre xərna - Nerna dix Avneriy Yıtrayna dix Amasa - gyapt'ı, döv'ə deşde gahıl döv'eena xhineena eb k'yav'u. Yı'q'eena ts'irayiy g'elilınbı mang'vee eban qı'ı. ⁶ Ğunar yiğne k'orane ək'elis sik'ı i'ğiykre. Mang'una cagvara quvxhana vuk'ul ahaleeqa salamatba əlyhəəs hımaasar.

⁷ Gileadğançene Barzilayne dixbışika yugra ixhe. Hasre manbı yığne sufranile kar otx-hananbı vuxhecen. Zı yığne çocule Avşalomile hexvamee, manbı zasqa qabı.

⁸ Benyaminaaşına eyxhena, Baxurimğançena Gerayna dix Şimeyır yığne k'anençeğana vor. Maxanayımqa hark'inne yığıl mang'vee zas pısa bəd-düə hav'u. Qiyğamee mana yizde ögilqa İordanne damaysqa arı. Zı mang'uk'le mana gik'as deşva Rəbbilen k'ın g'assır. ⁹ Həşde vak'le mana bınah deşdava mats'axhe. Ğu k'orana ək'elynana insan vor, vak'lecad mang'uk hucooyiy ha'as ikkanva ats'an. Mang'una cagvarana vuk'ul eban gyavts'u ahaleeqa əlyhəəs alivke.

Davud qek'ana

¹⁰ Davud qik'u cune dekkaaşısqa ayk'an. Mana Davudne Şaharee k'eyxha. ¹¹ Davudee İzrailis yoq'ts'al (40) senna paççahiyvalla haa'a. Yighille senna mang'vee Xevroneençe, xhebts'ale xhebille (33) sennab İyerusalimeençe paççahiyvalla hav'u.

¹² Sileyman dekkine Davudne taxtıl giy'ar. Mang'vee cuna paççahiyvalla it'umba avqaaqa.

3

Sileymane Allahıke cus k'orana ək'el hooqqa

¹ Sileyman fironuka, Misirne paççahıka, xıne eyxhe. Mang'una yiş hey'ı. Mang'vee

mana Davudne Şahareeqa* qiykekka. Cun saray, Rəbbin xav, sayid İyerusalimne hiqiy-alladın cabırbı ali'ı ç'əvəpxhesmee mana maa'ar ayxu. ² Mane yiğbişılqamee xalq'ın erbişeeqa q'urbanbı adaylı ıxha, Rəbbine doylı ali'in xav ıxha deş.

³ Sıleymanee dekkine q'aanunbişis əməl ha'u, mançikad cus Rəbb nimee ikkiykınıy hagu. Mang'veeyidçikana erbişeeqa q'urbanbı adı gyooxhan ha'a ıxha.

⁴ Erbişin xədn, Gıveon eyhene şahareeni yod, q'urban gyuvk'asdimee paççah Sıleyman maqa hayk'an. Mana maqa arıng'a, aazır vuk'ulyniy q'urbanna gyooxhan haa'ana. ⁵ Mane xəmdə Gıveonul Rəbb Sıleymanne nik'eeqa arı.

Allahee eyhen:

– Hiqqe, hucooyiy vas ıkkın, hucoone vas heles?

⁶ Sıleymanee eyhen:

– Yiğne g'ulus, yizde dekkıs, Davudus, mana məttine yik'eka qorkura Yiğne yəqqı'n əlyhəəva, Ğu, badaldexha, hammaşe geed yugvalbı ha'u. G'iyniyne yiğıl taxılqa gyu'arasda dix huvuyka, Ğu mang'unemee badaldexhay hagu, xəbna yugvalla hav'u. ⁷ Ya Rəbb yizda Allah, Ğu Yiğne g'uluke yizda dek Davudne cigeeqana paççah ha'u. Zı uşaxra vor, zak'le ats'a deş ha'asınhidya'asın. ⁸ Yiğna g'ul – Yiğne milletne yı'q'nee vor, Ğu g'əyxı'ni, geed xənni, qətqı'-ələtqı'

* **3:1** 3:1 Davudna Şahar: İyerusalimne avaalıyne rayoneni yob. Davudna Şaharva mançik'le, vuce Davud paççahee avquva eyhe.

ç'əvdxhesde milletne yı'q'nee. ⁹ Yiğne g'ulus Yiğın millet vuk'lek ikkesda, yugunçike pısın cura'asda k'orana ək'el hevle. Menne curayl Yiğın xədn millet şavusse vuk'lek ikkes əxəyee?

¹⁰ İn Sıleymane heqqıyn Xudaavandays q'abil eyxhen. ¹¹ Allahee mang'uk'le inəxüd eyhe: «Ğu, yiğnimee xılıyna ı'mı'r, var-devlet, duşmanaaşin hapt'iy heqqı deş, mançine cigee qotkuyn cura'as əxəsda ək'el hivqu. ¹² Vas ikkanan, Zı ha'asın. Zı vas hamanimee k'orana ək'el hevles, valqame vak akarana ıxha deş, valer qiyğa vaka amq'arna ixhes deş. ¹³ Mançile hexxada, ğu Zake hid-eqqıyn – var-devletıd, şöhratıd Zı vas helesin. Yiğne vaxtal ğu xhinnena paççah ixhes deş. ¹⁴ Yiğna dek Davud xhinne, Ğunar Yizde yəqqı'n horhulee, Yizde q'aanunbışil k'ırı gyaqqı çis sik'i harakat he'ee, Zı vas xılıyna ı'mı'r hevles».

¹⁵ İnyaa'ar Sıleyman muğur qıxha, ats'axhen man nyak' ıxhay. Mana İyerusalımqa sak'ı, Xu-daavandayka mugaavilenane q'utyeyini[†] ögiyl ulyorzul, gyoxhxhan ha'an q'urbanbıyiy[‡] əmin-amanın q'urbanbı[§] alya'a. Mançile qiyğa cune hiqiy-allanbışis otXHun – ulyodğuy hele.

[†] **3:15** 3:15 Xudaavandayka mugaavilenane q'utye: Allahee ina q'utye he'eva Mısa peyğambarık'le uvhu. Man Allah cune milletne yı'q'nee vor eyhen işaaratniy vod. Sıleyman peyğambaree Allahne doyyilin xav alya'asmee mana q'utye çadıreniyxhee vooxhena. Mane q'utye g'ayebışde ooad otk'unin Allahın əmrbinıy havacenbı. [‡] **3:15** 3:15 Gyoxhxhan ha'an q'urbanbı: in q'urbanbı bıkırda gyoxhxhan ha'a ıxha, mançin vuççud g'alyadaççe ıxha deş. [§] **3:15** 3:15 Əmin-amanın q'urbanbı: in q'urbanbı gyat'ang'a, mançin adın cigabı gyooxhan ha'a ıxha. Mansa çurud insanaaşe otXHun.

Sileymane məhkəmə huvuna ək'elikana q'arar

¹⁶ Sa yiğil q'öyre g'ahapk'in yedar abı paççahne ögee ulyoozaranbı. ¹⁷ Manbışde sang'ee eyhen:

- Ay yizda xərna! Şi hayne xhunaşşeyka sa xaa'a aaxva, mana xaanang'a zı uxoox-uyn. ¹⁸ Xhebıd'esde yiğil mançile qiyğa məng'eeyid uxooxuyn. Şi sacigeeniy vob, şaka haşucar xaa'ar deşdaniy, şi q'öyrecabniy vob.

¹⁹ Xəmdə mane xhunaşşeyna dix ces xabar devxha nik'eenang'a horç'un qik'una. ²⁰ Sura xəmdə mana oza qiyxha alyarat'ana yizda dix, yiğna g'ulluxçiy g'alirxhuyne gahıl! Məng'ee giyxhena mana cene koksıysqa, cəna qik'unamee giyxhena yizdə koksıysqa. ²¹ Zı miç'eer oza-qiyxhayng'a yizdə duxays kar oxhan ha'as, mana zak'le qik'u avaykı. Açux qıxhang'a zı mang'uka sayır yugra ileekına, manke zak'le ats'axhen, mana yizda dix deşorva, zı uxuna.

²² Şene xhunaşşe eyhen:

- De'eş! İna üç'ürna - yizda dix, şena qik'una - yiğna!

Ts'erring'ee öc alyabat'a:

- De'eş! Şena qik'una - yiğna, üç'ürna - yizda!

Paççahne ögiyl manbışe həməxdın, hıccatbı ha'a vuxha.

²³ Paççahee eyhen:

- Vuşde sang'ee eyhe vod: «Yizda dix üç'ürna, yiğna qik'u», mansang'ee eyhe vod: «De'eş! Yiğna dix qik'u, yizdamee - üç'ürna».

²⁴ Manke paççahee eyhen:

- Zasqa xıncal alle.

Paççahısqa xincal adaylen.

²⁵ Paççahee əmı'r haa'a:

- Gyarxe üç'üdüň uşax q'öne cigeeqa, sa sura hele ine xhunaşşeyş, mansad - şene xhunaşşeyş.

²⁶ Üç'ürne duxayne yedin yik' gyoyxhan cene uşaxıs, məng'ee paççahık'le eyhen:

- Ay yızda xərna! Qile məng'ı'sqa uşax üç'üdda! Saccu gimek'a mana!

Mansang'emee eyhen:

- Ne zı, ne ğu mana alyart'as deş. Gyarxe mana!

²⁷ Manke paççahe q'arar hoolena:

- Üç'üdüň uşax ts'errıyne xhunaşşeyşqa qile. Gimek'a mana, mana mang'una yed vorna.

²⁸ Paççahe huvuna q'arar g'avxhume, ğırgıne izrailbışda hı'rmat mang'us geeb qooxhe. Qotkuyn məhkamabı he'ecenva Allahee mang'us k'orana ək'el huvu.

10

Ərabaaşına Şevayna kralıça Sıleymanısqa ayrele

¹ Şevayne kralıçayk'le Rəbbike qabıyne Sıleymanne şöhratne hək'ee g'ayxhı. Mana ayreelena mang'us dağamın qıdğınbı ha'as.

² Mana geer xənnə karvanıka: gulyağbışıka, ğızılıka, ğıranne ekebışikad gyats'ıyne devabışikayıy cene xəppanane insanaaşıka İyerusalımqa Sıleymanısqa arı. Vuk'leene ğırgıne karne hək'ee gaf hav'u. ³ Sıleymane məng'ı'ne ğırgıne qıdğınıybışıs cuvab qelen:

məxdun dağamın qidghıniy ıxha deşke, paççahısse cuvab qeles məxəcen.

⁴⁻⁵ Şevayne kralıçayk'le Sileymanna k'orana ək'elib, vucee alya'uyın sarayid, sufraylin otxhuniybıd, mang'une kumagçeeşin xaybıd, nukaraaşin harakatbıd, manbişe alya'an tyulibıd, çaxırçerib, Rəbbine xaaqa gyoxhvana'as adıyn q'urbanbıd g'acuyng'a məng'ı'n nafas aqqaqqa.

⁶ Məng'ee paççahık'le eyhen:

- Yizde ölkee yiğne k'orane ək'elene hək'ee, işbişde hək'ee eyhenbı qotkuda ooxhud.

⁷ Arı yizde uleppışik'le g'acesmee, zı mane cuvabbısilqa inyammişeeexhe deşdiy. Zak'le g'acuyınçine surançine hək'ee zas yuşan hı'ı deşod. Yiğna k'orana ək'el, yiğın var-devlet zak'le g'ayxhınçile hexxada vod. ⁸ Baxtivararıb yiğın insanar! Baxtivararıb yiğın kumagçer, nenbiyyi hammaşe yiğne ögiyl ulyoozar, yiğna ək'elikana gaf g'iviyxhe! ⁹ Allahıs, yiğne Rəbbis şukur vuxhena, ğu ikkiykın, İzrailyne taxtılqa gyu'ar ha'uyl-alla. Rəbbis hammaşe İzrail vukkiyknıl-alla, adalətiy qopkuvalla vuxhecenva vake paççah ha'u.

¹⁰ Məng'ee paççahıs payis yoq'ne tonule hexxan g'izil, geed curabişikan gulyağbı, sayid gıranın ekebı adı ıxha. Məng'ee Sileyman paççahıs adıynmeen gulyağbı mankiyqamee şavacad adı deşdiy.

¹³ Sileyman paççahee vucee huvuynçile hexxadad, Şevayne kralıçays hucooyiy ikkiykın,

qidiykkın helen. Mançile qiyğa mana cene insanaaşiska cene ölkaylqa siyk'al.

16

Axav İzrailyna paççah eyxhe

²⁹ Yahudayne paççahee Asee paççahiyvalla haa'ane xhebts'ale molyud'esde (38) sen, Omriyna dix Axav İzrailyna paççah eyxhe. Mang'vee Samariya eyhene şaharee g'ayiq'ölle (22) senna paççahiyvalla haa'a. ³⁰ Omriyne dix Axavee, cule ögiyl vuxhaynbışde gırgıne paççahaaşile geeb Rəbbine ulesqa yugba qidyaalesda iş haa'a vuxha.

³¹ Nevatne duxayne Yarovamne bınahbışee axuy k'ıldanan xhinne, ooğançe Sidonaaşine paççahna Etba'alına yiş İzevel hee'e. Qiyğale xhineeyid horbışikane allahıs Ba'alıs* ı'bəədat ha'a giyğal. ³² Mang'vee Samariyel Ba'alın xav alya'a. Caayid q'urbanbı allya'an cigad ha'a. ³³ Qiyğale xhineyib Aşerayn† byuty ha'a. Mang'vee Rəbbis İzrailyne Allahıs cule ögiyl vuxhayne gırgıne İzrailyne paççahaaşile geeb qəl huvu.

³⁴ Axavee paççahiyvalla haa'ane gahıl, Bet-Elyğançene Xielee Yerixo eyhena şahar sayib alyaa'ana. Rəbbee Nunne duxayk'le Yeşuayk'le

* **16:31** 16:31 Ba'al: Kana'anaaşına nekke xərna allah. Manbışde uvhuyn, mang'vee xəyby g'əhətqa'a, gyoğıyby gyoğa'a ıxha.

† **16:33** 16:33 Aşera: mana Kana'anee şagavna allah yixha. Sabara afsanabışee Aşera Ba'alna xhunaşşeva, mana gırgıne allahaaşınar yed yixhava oyk'an.

uvhuyn xhinneecad eyxhe: mang'vee şahar alyaa'a gibğilmee, mang'una xərna dix Aviram qek'a; şahar alyav'u akkabı gixxhesınbı xhinne quvxhamee, mang'una k'ınna dix Seguv qek'a.

17

İlyas peyğambaree guraxbı ixhesva eyhe

¹ Gileadne Tişbeençene İlyasee paççah Ax-avık'le eyhen:

- Zı ı'bəədat ha'ane İzrailyne Allahılqa Vorne Rəbbilqa k'in ixhen, zı ittevhu ögiyle qöone senbişee çiyiy gyoğiy ixhes deş.

² Rəbbin cuvab mang'ulqaniy vod:

³ - İnençe hixu, şargne suralqa hoora. İordanne damayne şargilyne Kerit eyhene aragısne dyugulyxhe. ⁴ Xhyan ğu mane arageençe ulyoğas, vasın oxhanasın karıd Zı qənaaşik'le alleva uvhu.

⁵ Mang'vee Rəbbe uvhuynçil k'ırı gyaqqı, İordanne damayne şargilyne Kerit eyhene aragısqa qarı ma'arır axvana. ⁶ Qənaaşē miç'eed-exhal mang'us çuruyiy gıney adayle, xhyanıd mang'vee arageençeni y ulyoğan. ⁷ Sabara gahılee ölkee gyoğiybı gyudyoğava arag qooqqana.

Sip'tree İlyası otxuniy hele

⁸ Rəbbin cuvab İlyasılqaniy vod:

⁹ - Oza qıxha Sidonne Sarfat eyhene şahareeqa hak'ne. Maayir axve. Maane sa sip'ıriyk'le Zı vasın otxuniy alleva uvhu.

¹⁰ Mana oza qıxha Sarfateeqa ayk'an. Mana şaharne akkabışısqa qarı hixrxılıymee, mang'uk'le maa'ar osbı sa'ana sa sip'iriy g'eece. Mang'vee mæng'ı'lqa onu'u eyhen:

- Hucoone ixhes, yiğne k'olee zas ulyoğasın sık'ının xhyan alle.

¹¹ Mana xhinelqava yı'qqəmee, mang'vee meed onu'u eyhen:

- Hucoone ixhes, zas oxhanasın sa ghaledın gıneyıd alle.

¹² Zəiyfee eyhen:

- Rəbbılqa, yiğne Allahılqa k'ın ixhen, zaqa gıney deşin, şaqa kupune xhanel sa xhaxheedın urva vod, sa t'yank'ıb q'ışına. Zı həşde sık'ının osbı sı'ı, ark'ın zasınıy duxaysın otXHuniy ha'as. Mançile ğayrı şaqa oxhanasın karıd deşin, şınab hapt'asınbı.

¹³ İlyasee mæng'ı'k'le eyhen:

- Qimeeq'ən, xaaqa ark'ın ğu eyhen xhinne he'e. Saccu vaqa vodunçike ts'eppa zas sa k'ınna kokay hav'u able, qiyğad vasınıy duxaysın oxhanasın kar he'e. ¹⁴ İnəxüd Rəbbe, İzrailyne Allahee eyhe: «Zı, Rəbbe ç'iyeyne aq'valqa gyoğiy g'axilesde yiğılqamee kupeedın urvad, g'abeedın q'ışid g'att'as deş».

¹⁵ Zəiyfee ark'ın İlyasee uvhuyn xhinne ha'a. Məxüd mæng'ı'qad, cene xizanıqad, İlyasıqad yiğisiysın otXhanan kar eyxhen. ¹⁶ Rəbbe İlyasık'le uvhuyn xhinne kupeedın urvad, g'abeedın q'ışid g'aat'a deş.

İlyasee zəiyfayna dix üç'ür qa'a

¹⁷ Sabara gah ılğevç'uyle qiyğa, xaana iyessiy yeexhene mane zöiyfayna dix ik'iyk'ar. Mang'un ik'ar atk'iniylette yı'q' qexhe, nafas haxıles dəxi' mana qek'ana. ¹⁸ Zöiyfee İlyasık'le eyhen:

– Allahna insan, zı vak hucoone hı'ı? Nya'a, ğu yızda dix gikasne, yızda bınah yik'el qavalya'asne arı?

¹⁹ İlyasee məng'ı'k'le eyhen:

– Yiğna dix zasqa qale.

Uşax zöiyfayne xhilibişeençe alyaat'u, vuc axvane oone gozeeqa qıkkı, cune tyuleeqa giyxhe.

²⁰ Mang'vee Rəbbilqa onu'u eyhen:

– Ya Rəbbim Allah, nya'a zı axvane zöiyfayna dix gik'u, Ğu məng'ı'k məxdın divan qaqqı?

²¹ Qiyğa mana uşaxıl oo xhebne yəqqees g'alirxhu Rəbbilqa ona'a:

– Yızda Rəbb Allah, zı Vake heqqa, hasre mane uşaxın rı'h caneeqa sak'lecn!

²² Rəbbik'le İlyasee ona'a g'iyxhen, uşaxın rı'h caneeqa satk'ıl, mana üç'ür qexhe. ²³ İlyasee uşax oone cune gozeençe alyaat'u, avqa yedisqa qadı eyhen:

– İleekende, yiğna dix üç'ürra vor.

²⁴ Zöiyfee İlyasık'le eyhen:

– Həşde ats'axxhayn ğu hək'erar Allahna insan ıxhay, ğu uvhuyn Rəbbin cuvabıd qotkuyn ıxhay!

18

İlyas İzrailıyqa siyk'al

1 Ooğançe xılece gahbı ilğeç'uyile qiyğa, g'uraxbı gyatk'uyne xhebıd'esde sen, Rəbbe İlyasık'le inəxdun cuvab eyhe:

- İzrailıne paçcahısqa, Axavısqa hak'ne, mang'uk'le ğu g'acecen. Manke Zınad ç'iyelqa gyoğiy g'axıles.

2 İlyasır hayk'anna Axavık'le vuc g'acesde cigeeqa.

Mane gahıl Samariyeyl it'umın mısvalyby eyxhe. ³ Axavee Avdiy qoyt'al. Mana imaaratee işbı bit'al ha'anbışda xərnaniy vor. (Avdee Rəbbin do axtıdaniy aqqaqqa. ⁴ Axavne xhunaşşee, İzevelee Rəbbin peyğambarar gyapxı-gyabat'ane gahıl Avdee vəş peyğambar hixva'ana. Manbı quvku q'öne mağaree xhots'al-xhots'alyna dyugul haa'a. Oxhanasın karıd, ulyoğasın xhyanıd manbışis adayle ıxha.)

⁵ Axavee Avdiyk'le eyhen:

- Ölkeene gırgıne xhyan ı'lqəəne cigabışisqayıy damabışisqa hak'ne. Mançeğana şak'le sayıb ok' iveeke, yişin balkanar, g'atirer gyatt'as gidyardak'va.

⁶ Manbışe co alycaxvasva eyhen cigabı cone əree bit'al haa'a, nena nyaqayıy ı'qqəsva. Axav sa suralqa, Avdiyir manisa suralqa ayk'an.

⁷ Avdiys yəqqə İlyas qızaxxa. Mang'uk'le İlyas qıvats'ı, aq'vakkena mang'une ögiyl gizerçu eyhen:

- Yızda xərna İlyas, ina ğune?

⁸ İlyasee eyhen:

- Zı vorna. Hak'ne yiğne xəring'uk'le eyhe, İlyas inyaa vor.

⁹ Mang'vee eyhen:

- Zı nena bınahne hav'u, ğu yiğna g'ul gik'as Axavne xıleqa qele? ¹⁰ Yiğne Allahılqa Vorne Rəbbilqa k'in ixhen, yizde xəring'vee ğu t'abal ha'asva insan g'ixdevuyn milletiy ölka axu deş. «Mana inyaa deşdava» uvhuyme milletınbışisqayiy ölkaynbışisqa mang'vee k'in g'assaras alıkkı, ğu maa'ar t'abal hı'ı ivdeykınava. ¹¹ Həşde ğu eyhen: «Hooru yiğne xəring'uk'le İlyas inyaa vorva eyhe». ¹² Zı vasse ark'inmee, sayir Rəbbine Rı'hı'n ğu zak'le dyats'anecar cıgeeqa qıkkəkka. Zınar hark'ın Axavık'le uvheene, mang'vee ğu t'abal ha'asda. Ğu ivdekımee, mang'vee zı gik'as.

Avdiyee meed eyhen:

- Yiğne g'ulee, zımee, k'ırranang'acadniy Rəbbin do axtıda aqqaqqan. ¹³ Nya'a, İzevelee Rəbbin peyğambarar gyapxı-gyabat'amee, zı hı'ıynbı vas, yizde xəring'us, mebinbışe yuşan hı'ı dışdiy? Zı manke Rəbbına vəş peyğambar xhots'al-xhots'alyna mağarabışee dyugul hav'u, manbışis oxhanasın kariy xhyan huvu. ¹⁴ Ğu həşde eyhen: «Hooru, yiğne xəring'uk'le eyhe, İlyas inyaa vor». Nya'a, mang'vee zı gik'asda!

¹⁵ İlyasee eyhen:

- Zı ı'bəədat ha'ane Xəybışde Xəring'ulqan Rəbbilqan k'in ixhen, Axavık'le g'iyna zı g'acesda.

İlyasiy Ba'alın horbışıkan peyğambarar

16 Avdiy Axavisqa hark'ın mang'us gırgın yuşan ha'an. Man g'ayxhı, Axav hayk'anna İlyasne ögeeqa. 17 Axavisqa İlyas qızaxxımee, mang'vee eyhen:

- Ğune vor İzrailyqa in yiğbı allı'ına?

18 İlyasee eyhen:

- Man zı deş, ğunayiy yiğne dekkıne nasılen İzraililqa mana ver ooxu. Şu Rəbbin əmirbı hidi'ı, Ba'alne byuttyaaşıqa qihna apk'ın. 19 Həşde yiğın insanar g'axuvle, gırgın İzrailybı zasqa Karmel eyhene suvalqa see'ecen. Cokasana sacıgee İzevelin g'ık otxanna yoq'ud vəşşe xhots'al (450) Ba'alna, yoq'ud vəşır (400) Aşerayn horbışikan peyğambar inyaqa qoot'le.

20 Axavee gırgın İzrailybiyiy man peyğambarar Karmelyne suvalqa saa'a. 21 İlyas milletısqa qıgeç'u eyhen:

- Şu nimeena gahnane q'öbvalla haa'as? Rəbb vuşda Allahxee, mang'uqab qihna hudoora! De'eş, şu Ba'alva eyheexhe, manke mang'uqab qihna hudoora!

Milletın nıq' qığavhu deş. 22 Manke İlyasee milletık'le eyhen:

- Rəbbine peyğambaraaşına saccu zı axu, Ba'alıqamee yoq'ud vəşşe xhots'al (450) peyğambar vor. 23 Həşde şasqa q'öble boğa able. Havaasre mane q'öne boğayna sa manbışe cos g'əvxü gyuvk'ecen. Qiyğab sansanna qav'u, çike ıxhayn sanbı osbışılqa gik'necen. Saccu mançik ts'a hılymaqacen. Zınab manasa boğa gyuvk'u, sansanna qav'u çike ıxhayn

sanbı osbışılqa gik'anas. Ts'ayıd halyaqqas deş. ²⁴ Manke şu vuşde allahlıqqa on ha'as, zınad yizde Rəbbılqa. Şavaa on hı'iyng'ayiy ts'a g'axuvu, mang'una Allah hək'ena vor.

Milletıncad «Ğu geed yugda uvhuva» alidghınıy qele.

²⁵ İlyasee Ba'alne peyğambaraaşik'le eyhen:

– Şu xəppabı vuxhal-alla, ts'eppa şu şosda sa boğa g'əvxü gyuvk'e. Qiyğad vuşde allahlıqqa on he'e. Saccu şucad mançik ts'a qımaqqa.

²⁶ Manbışe cos huvuna boğa qabı gyook'ana. Mançile qiyğad miç'eediyle yı'q'ı'hı'lqamee Ba'alılqa «Ba'al, şas alidghınıy qeleval!» on hı'ı. Alidghınıy qelenar, nıq' qığayhenar manbışis eyxhe deş. Manbımee cos hı'iyne q'urbanbı allya'ane cigaysne g'ook'al-ulyook'al vuxha.

²⁷ Yı'q'ı'hı'l İlyasee manbı matsxar hav'u eyhen:

– Sik'ıldad ç'ak'ın ts'irbı he'e! Nya'a, mana Allah dışde vor! Sayır fikrele ark'ın, vuk'ul alivku, g'eline yəqqı's hark'ın eyxhe! Şavuk'lene ats'a, nik'eeqacarme ark'ın, muğur qa'asme ikkan?

²⁸ Manbışe sık'ıldad it'umun ts'irbı ha'a, cone ədatbışis sik'ı g'ılınçbışika, vukbışika cok cigabı ha'a, eb ablyaa'a vuxha. ²⁹ Yı'q'ı'hı'le exhaliyna q'urban ablyaa'asmee, manbı g'ook'al-ulyook'al ts'irbı he'eeyid, manbışis alidghınıy qelenar, nıq' qığayhenar, manbışil k'ırı iliyxhenar eyxhe deş.

³⁰ Manke İlyasee milletık'lecad eyhen:

– Zasqana qeepxhe.

Gırgın millet mang'usqa sadımee, mang'vee hı'ğətkırıyn Rəbbis q'urbanbı alyaa'an ciga

qa'an. ³¹ İlyasee Yaaq'ubne dixbişde nasılıbışis sik'ı yits'ıq'öble (12) g'aye alyabat'a. (Rəbbeeyid mane Yaaq'ubık'le «yiğın do İzrail ixhesva» uvhu.) ³² Mane g'ayebışike İlyasee Rəbbisva q'urbanbı allya'an ciga alya'a. Mane q'urbanbı allya'ane cigayne hiqiy-allab yits'ixhvalle (15) xhinnen litra aqqasdameena g'uyu ilyviyk'ar. ³³ Mançile qiyğa mang'vee osbı giyk'an, boğa sansanna qav'u mançin çuru osbışılqa giyxhe.

³⁴ Qiyğa İlyasee eyhen:

- Yoq'ulle xədnın parç xhinen gyatsts'ı'ı gyooxhan haa'asde q'urbanılqayiy osbışılqa haç'e'e.

Qiyğa mang'vee manbışık'le «Q'öd'esiy xhebıd'es məxüd he'eva» eyhe. Manbışed ha'an.

³⁵ Maqa k'i'iyne xhinen q'urbanbı allya'ane cigayne hiqiy-alla alipk'ırna g'uyu ghalılqamee gyavts'aa'ana. ³⁶ Yı'q'ı'hin kar otxhunne xhebne sə'ətılə, İlyas peyğambar ögiylqa qığəç'u eyhen:

- Rəbb, Ğu İbrahimee, I'saq'ee, İzrailee ı'bəədat hı'ına Allah vorna! Hasre g'iyna İzrailee Allah Ğuva, zınar Yiğna g'ulva, in gırgınıd zı Yiğne cuvabıka ha'ava ats'axhecen!

³⁷ Ya Rəbb, hucoone ixhes, zas alidghıniy qele! Hasre ine xalq'ık'le Ğu Rəbb Allah ıxhay ats'axhecen! Manke, Ğu manbışın yik'ıbı Valqa sak'alas!

³⁸ Man uvhu ç'əvxhameecad, Rəbbe ts'a g'ixele, gyooxhan haa'ane q'urbanın çurud, osbıd, çik avudun g'ayebıd, nyaq'vub, hiqiy-alla alipk'ırne g'uyeedın xhyanıd mane ts'ayin höğən. ³⁹ Milletik'le man gacu, aq'vakkena hı'ğətkır eyhen:

- Rəbb saccu Allah vorna! Rəbb saccu Allah vorna!

⁴⁰ İlyasee manbışik'le eyhen:

- Ba'alın peyğambarar avqe, manbışda sacar hixvas hımaysar.

Manbışe manbı avqumee, İlyaseeyib Qişon eyhene aragısqa quvku gyabat'anbı.

G'urax ç'əvexhen

⁴¹ İlyasee Axavık'le eyhen:

- İt'umne gyoğiyın sesid qöö, mançıl-alla hoora otxhun-ulyoğe.

⁴² Axav ayk'anna otxhun-ulyoğas. İlyasır Karmelyne suvayne q'omaqa ilqeç'e. Mana maa q'aratsabışılqa gyu'ur, vuk'ulyub g'elybışısqa giviyxhe. ⁴³ Qiyğa cune nukarık'le eyhen:

- Həşde hark'ın yugra deryahne suralqa ilekke.

Nukar hark'ın ilyakkı eyhen:

- Vuççud deşod.

Məxür İlyasee mana yighne yəqqees ilyakkas g'ixele. ⁴⁴ Yighır'es hark'ınmee nukaree eyhen:

- Haaşe deryaheençe xhaxheeqa ooharasda sa k'inna buludıb ı'lqəə.

İlyasee eyhen:

- Hark'ın Axavık'le eyhe, gyooğeeqa gixhasse balkanık daşk'a qı'ı giç'ecen. Deşxheene, əlyhəəs əxəs deş.

⁴⁵ Mane gahıl xəəqə k'arın buludbı sa-dayle, mıts qavayle, it'umın gyoğiy gyoğa giyğal. Axavır daşk'eeqa gyu'ur İzre'el eyhene şahareeqa ayk'an. ⁴⁶ İlyasis Rəbbına guc

qavayle, mang'vee cun p'laş yı'q'eeqa ayt'il Ax-avile ögiyl İzre'eleeqa i'kkecesdemeene cigeeqa g'adayxvanna.

19

İlyas İzevelike hexvana

¹ Axavee İlyasee h'iyn gırgın işbıd, Ba'alın peyğambarar g'ılincıke alğav'u gyapt'iyid cune xhunaşşeyş İzevelis yuşan ha'an. ² İzevelee İlyasısqı ina xabar ana insan g'ıxele:

- G'iyqa ine gahıs zı valqa ğu peyğambaraaşılqa ablyav'una ver idyooxeene, hasre allahaaşe mançileb pisda zalqa ver ooxecen.

³ İlyasık'le man g'ayxhı qəyq'əнна. Mang'vee can g'attixhan ha'asva Yahudeene Beer-Şeveeqa hexva. Cuna nukar maa'ar g'alercu, ⁴ vuc sahreeqa ayk'an. Mang'vee sahree sa yiğna yəq apk'niyle qiyğa, sa xhırisne yivek avur gyu'ur cus qik'uy heqqa:

- Ya Rəbb, ç'əv, həşde yızın can alişşe. Zı yizde dekkaaşile yugna deş vor.

⁵ Mana xhırisne yivene avur nik'eeqa ayk'an. Mane gahıl sayangada mang'uk sa malaaiik set'u eyhen:

- Oza qıxha, kar oxhne.

⁶ Mana oza qıxha hiqiy-alla ilyakkımee, g'ecen, cune vuk'lene k'ane ç'əra qav'una kokayiy sa parç xhinenıd. Mana kar otxhun, xhyan uly-odğu, meer nik'eeqa ayk'an.

⁷ Rəbbin malaaiik q'öd'es maqa satk'il mang'uk set'u eyhen:

– Ğu geeb xiliyna yəq əlyhəəs, mançil-alla oza qıxha kar oxhne.

⁸ Mana oza qıxha karıd oyxhanan, xhyanıd ulyoğan. Kar otxhun culqa qarıyle qiyğa, mang'vee yoq'ts'al yiğnaiy yoq'ts'al xəmma Allahne suvaysqa Xorevisqa yəq avayk'an.

Rəbb İlyası gyagva

⁹ Mana maqa hirxılıymee, sa mağareeqa ikkeç'u, xəmə g'aaha. Rəbbe mang'uke «İlyas, nya'a ğu inyaa ıxhava?» qiyghan.

¹⁰ Mang'vee inəxdın alidghıniy qele:

– İzrailybışe Rəbbilqa, gırgın əxəne Allahılqa yı'q'bı sak'al hı'ıva zasse öörxəs əxə deş. İzrailybışe Vaka hav'una mugaavile yik'el hivxan hav'u, Vas q'urban ablyaa'an cigabı hı'ğəkkar hı'l, Yiğın peyğambarar g'ılincıke alğav'u gyapt'ıynbı. Saccu sa zı axu, manbışe zınar gik'asva t'abal ha'a vor.

¹¹ Rəbbe eyhen:

– Qığeç'u suval Yizde ögiyl ulyozre. Zı mançe ilğeç'es.

İlyasık'le Rəbb nəxür qarıy g'ecen. Ts'eppa suvabı qaxana, ganzbı hiyxhvərna it'umna mıt av'eeyib, Rəbb mane mıtsee deşdiy vor. Mançile qiyğa ç'iyebı i'ğiykar giyğal, Rəbb mane ç'iyebı i'ğiykıreyir deşdiy vor. ¹² Mançile qiyğa ts'a qadayle. Rəbb mane ts'ayeyir deşdaniy. Man gırgın kar atk'ınıyle qiyğa, sa k'ının ses axva. ¹³ İlyasık'le man ses g'ayxhımee, cun p'laş aq'valqa alyadaççe. Qiyğar ark'ın mağarayne

ghalee ulyoyzar. Maa'ad mang'une k'iriyşqa ses qadayle:

- İlyas, nya'a ğu inyaa ıxha?

¹⁴ İlyasee eyhen:

- İzrailybışe Rəbbilqa, ğırgın əxəne Allahılqa yı'q'ıbı sak'al hı'ıva zasse öörxəs əxə deş. İzrailybışe Vaka hav'una mugaavile yik'el hivxan hav'u, Vas q'urban ablyaa'an cigabı hı'ğəkkar hı'ı, Yiğın peyğambararıb ğ'ılincıke alğav'u ğyapt'ıynbı. Saccu sa zı axu, manbışe zınar ğik'asva t'abal ha'a vor.

¹⁵ Rəbbe mang'uk'le eyhen:

- Ğu qarıyne yəqqı'n Damask'ne sahreeqa hoora. Maqa hirxhiling'a, Xazaelyne vuk'lelqa q'ış qadğı*, mang'uke Aramna paççah he'e.

¹⁶ Nimşiyne duxayne Yehulyne vuk'lelqa q'ış qadğı, mang'uke İzrailyna paççah he'e. Avel-Mexola eyhene şahareençene Şafatne duxayne Elişayne vuk'lelqa q'ış qadğı, mang'uke yiğne cigalqana peyğambar he'e. ¹⁷ Xazaelyne ğ'ılincıke ğ'attirxhınna, Yehuee ğik'as, Yehueyne ğ'ılincıke ğ'attirxhınnar Elişee ğik'as. ¹⁸ Zı İzrailee Ba'alne ögee k'idyorzulyna, mang'une byuttyaaşis ubba hidi'ına yighıd aazır insan havacı.

İlyasee Elişa peyğambar ixhes qoyt'al

¹⁹ İlyas mançe ark'inmee, mang'uk'le Şafatna dix Elişa iveeke. Elişee ğ'ayi yoq'ab (24)

* **19:15** 19:15 Vuk'lelqa q'ış qadğuy: avaala İzrailil məxdın ədat ıxha, paççahariy peyğambarar haa'asdemeə vuk'lelqa q'ış qadağva ıxha.

yats q'öble-q'öblena avt'ul ciga eza eyxhe. Vucur nekke yı'q'əlinçiqar qihna qöö eyxhe. İlyas Elişayne k'anençe ı'lğəəmee, cun p'laş mang'ulqa alyadaççe. ²⁰ Elişee yatsbı maa g'ali'i İlyasıqar qihna g'adarxhun eyhen:

- Hucoone ixhes, hasre zı hark'ın ts'etta dekkisiy yedis ubbabı ha'as, mançile qiyğa zı vaqa qihna qales.

İlyasee eyhen:

- Hak'ne. Zı ğu aqqaqqa deş.

²¹ Mançe Elişa yı'q'əlqa sak'ı q'öble cuna yats gyook'a. Cune kyotanısıd mang'vee ts'a ı'xı', çil yatsbışin çuru qotxhur insanaaşis bit'al ha'a. İnsanaaşed man oyxhanan. Mançile qiyğa mana ayk'anna İlyasıqar qihna. Elişayke İlyasis g'ulluxçiy eyxhe.

21

Navotun t'imilen bağ

¹ Sabara gah ı'lğevç'uyle qiyğa in karbı eyxhe. İzre'ele, Samariyeyne paççahne Axavne sarayne k'ane İzre'elyğançene Navotuqa t'imıllığniy vod. ² Axavee Navotuk'le eyhen:

- Yiğın t'imıllığ zas hele, zı maa dirıg ezas, yizde xaas k'ane vod. İkkanxhee zı vas mançine cigee sık'ıldad yugun t'imilen bağ qeles, de'eş, ciga ıkkan deşva eyhexhe, nimeeniy ha'a pıl qeles.

³ Navotee Axavık'le eyhen:

- Rəbbe eəq'əna qe'ecen, sa manniy axu, dekkaaşin cigabı vas heles!

⁴ İzre'elyğançene Navotee «Dekkaaşile axuyn cigabı vas heles deş» uvhuva, Axav xaaqa aq'va havaxan hı'ı, eb k'aarı quvxha siyk'al. Mana xaaqa qarı cune tyuleeqa k'iç'u aq'vad sak'al hı'ı g'ilexhana, karıd oyxhan deş. ⁵ Cuna xhunaşşe İzevel mang'usqa qarı eyhen:

- Nya'a yiğna eb k'aarı quvxha? Nya'a kar idyotxhan?

⁶ Mang'vee eyhen:

- Zı İzre'elyğançene Navotuke «Mang'un t'imillığ zas heqqı. İkkanxhee zı vas mançine cigee pıl qeles, de'eş, ğu pıl ikkan deşva eyhexhee, mançine cigee zı vas sık'ıldad yugun t'imilen bağ qelesva» uvhu. Mang'vee «Vas zı yızın t'imilen bağ heles deşva» eyhe.

⁷ Axavne xhunaşşee İzevelee mang'uk'le eyhen:

- İzrailyna paççah ğune, dişde? Yik'eeqa ikmekka, oza qıxha kar oxhne. İzre'elyğançene Navotun t'imillığ zı vas helesin.

⁸ Məng'ee Axavne doyule sa kar otk'un mançılqa Axavın peçatıd gyı'xı', Navotne şahareene ağsaqqalaaşisqayıy qıvaats'ıyne insanaaşisqa yəqqı'l ha'a. ⁹ İzevelee inəxüd oyk'an:

«Siv aqqeva ses aççe, Navotur milletne yı'q'nee nekke q'oma g'ee'e. ¹⁰ Q'öyre karai'dəəna insan mang'une ögiyl ge'e, hasre manbişe horbişika mang'une aq'val aqqecen: „Nya'a ğu Allahık'leyiy paççahık'le cuvabı uvhu?“ Qiyğar g'aqa qığavhu gik'asva g'ayeqqqa hele.»

11 Navotne şahareene qıvaats'ıyne insanaaşeyiy ağsaqqalaaşee, gırgın İzevelee otk'unin xhinne ha'a. ¹² Manbışe siv aqqeva ses aççu, Navot milletne yı'q'nee nekke q'oma gya'a. ¹³ Q'öyre karai'dəəna insan abı mang'une ögiyl giviy'ar. Manbışe milletne ögiyl «Navotee Allahık'leyiy paççahık'le cuvabı uvhuva» gardanaqa giyxhe. Mançile qiyğa mana şahareençe qığavhu, g'ayeqqa hele. Məxür manbışe mana gek'ana. ¹⁴ Mançile qiyğa manbışe İzevelis xabar g'uxoole:

– Navot g'ayeqqa huvu gyuk'una.

¹⁵ İzevelik'le Navot g'ayeqqa huvu gyuk'uva g'ayxikkum, məng'ee Axavık'le eyhen:

– Hoorə hak'ne İzre'elyğənçene Navotus vas pılıke heles dekkanan t'imıllıg həşde aleet'e. Navot deşda, mana qik'una.

¹⁶ Axavık'le İzre'elyğənçena Navot qik'uva g'ayxımee, mana oza qıxha, şeng'un t'imıllıg cus alyaat'asva ayk'an.

İlyasee Allahın cuvab Axavılqayiy İzevelilqa hixhara'a

¹⁷ Rəbbe Tişbeençene İlyasık'le inəxdun cuvab eyhe:

¹⁸ – Samariyel İzrailis paççahiyvalla haa'ane Axavısqa hak'ne. Mana Navotne t'imılyne bağee ixhes. Man cune doyuqla qa'asva mana maqa arı. ¹⁹ Ğu Rəbbin in cuvab mang'ulqa hixhar he'e: «Ğu insan gik'u, həşded mang'un cigane aqqaqqa?!» Mang'ulqa Rəbbin in cuvabıd hixhar

he'e: «Navotne ebas xvaabişe miz üvxiyne cigee vudee, yiğne ebasıb xvaabişe miz üvxəsda».

²⁰ Axavee İlyasık'le eyhen:

– Yizda duşman, vak'le zınar aveykınane!

İlyasee eyhen:

– Ho'o, aveykına. Ğu Rəbbine ögiyl nyaayid deşin karbı hı'inçil-alla, ²¹ Rəbbe inəxüd eyhe: «Zı valqa ver ablyaa'as. Zı vake g'abıynbı gyapt'asınbı, Axavne insanaaşike adamer g'alya'as deş, k'ining'ule xəring'ulqamee gyapt'asınbı. ²² Zı yiğın xav Nevatne duxayn Yarovamın, Axiyayne dix Ba'aşayn xav xhinne qa'as. Zı mana ver valqa ooxasda, ğu Zas qəlasın hı'ı, İzrailyne milletısqa bınah haa'as alivkuva». ²³ Rəbbe İzevelyne hək'eevid eyhen: «İzre'elyne cabırısne İzevelir xvaabişe eexvanas». ²⁴ Axavne xizanna şaharee q'ik'vene xvaabişe, çolee qik'vener şit'yaaşə ulyodu oxhanas.

Axav Rəbbine yəqqı'lqa siykal

²⁵ Axavee xhunaşşeyne cuvabıka bınah haa'a vuxha. Rəbbis məxüb qəl hoolena, Axavık akarna, merna sacar ıxha deş. ²⁶ Axaveeyid Emorbışe xhinne byuttyaaşis i'bəədat ha'a ıxha. Man Emorbıb Rəbbe İzrailybışis cigabı helesva mançe g'ee'ebaşşe. Axaveeyid geed karai'dəən işbı ha'a ıxha.

²⁷ Axavık'le İlyasse eyhenbı g'ayxımee, mang'vee cune tanalinbı qıt'axxı palanbı alya'a. Mang'vee siv aqqaqqa, palanbısil g'ilexha, aq'va havaxan hı'ı iykar.

28 Rəbbe Tışbeençene İlyasık'le inəxdun cuvab eyhe:

29 – G'acuynne vak'le Axav Yizde ögiyl nəxür harq'ulya? Mana Yizde ögiyl harq'ulyva, Zı mana ver mang'une gahıl ooxas deş, duxayne zamaanayl manbişde xaane gırgıng'ulqa ooxas.

22

Axazyə İzrailyna paççah

51 Yahudayne paççahee Yehoşafatee paççahiyvalla ha'ane yits'iyighad'esde (17) sen Axavna dix Axazyə Samariyel İzrailyna paççah ıxha. Mang'vee Samariyel q'ölle senna paççahiyvalla haa'a. 52 Axazyee Rəbbine ögiyl karai'dəən işbı ha'a ıxha. Mana dek Axavne, yed İzevelyne, Nevatne dix Yarovamne yəqqı'n əlyhəə ıxha. İne Yarovameeyib İzrailyne milletısqa bınah haa'as ulyookka vuxha. 53 Axazyə dek xhinne Ba'alıs kyoyzarva, mang'us ı'bəədat ha'ava, Rəbb, İzrailyna Allah mang'ulqa qəllamişexhena.

Tsakhur
Portions of the Holy Bible in the Tsakhur language
of Azerbaijan

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Ts'əxna miz (Tsakhur)

Contributor: Institute for Bible Translation

<https://ibtrussia.org/en/media?id=TSK>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023
6257bde4-455f-5247-95e7-0a89f1fdd1f1